

Oekraïne: oostelijk begrip en westers onbegrip bij het wankelmoedige Duitsland

Posted on 29 januari 2022 by Felix van Litsenburg

Verschillende NAVO-bondgenoten ergeren zich aan Duitslands ambivalente houding ten opzichte van Rusland. De Oekraïners die ik hier in Berlijn ken hebben er minder moeite mee. Zij begrijpen dat Duitsland weinig kan uithalen tegen Rusland. De Duitse positie blijft betekenisloos totdat er een legermacht achter staat.

Alle opiniestukken over de huidige crisis door Russische formaties aan de grens met Oekraïne zijn het over één ding eens: de Duitsers zijn niet bepaald behulpzaam, ze houden zich [teveel op de vlakte](#). Tal van verklaringen zijn naar voren gebracht: *Ostalgie*, Nordstream 2 en afhankelijkheid van Russisch gas, maar natuurlijk zoals altijd ook De Oorlog.

Duits-Russische relatie is van alle tijden

De Duitse neiging om Russisch wapengekletter weg te praten, wordt gezien als een

[psychologisch gevolg](#) van de Tweede Wereldoorlog. De Duitsers zouden zich zo schuldig voelen over hun wandaden, en tegelijkertijd zo dankbaar zijn dat de Russen het ze nog vrij gemakkelijk vergaven ook, dat ze het verzwakte Rusland nu alles laten permitteren. Het zou [allemaal komen](#) door Willy Brandt's Ostpolitik en *Ostalgie* er nog bovenop te gooien.

Deze interpretatie is kortzichtig, omdat de geschiedenis tussen Rusland en Duitsland veel verder in de tijd terug gaat: tot voor de geschiedschrijving, misschien wel. Slavische en Germaanse stammen struinden naast elkaar de Europese oerbossen af en maakten de Romeinen het leven zuur. Het Slavische woord voor een Duitser is 'stomme' (*njemedski, niemcy, enz.*), net zoals de Grieken naaste volkeren als 'barbaren' omschreef: zij, die onze taal niet spreken.

Cultureel gezien bestaat er in Duitsland een bijzondere relatie met Rusland, voor een land waar geen Slavische taal gesproken wordt. Zo is Duitslands succesvolste rapper Capital Bra, heet hij eigenlijk Vladislav en is hij één van de naar schatting [4 miljoen Russen](#) in Duitsland.

Militair gezien trekt het Oostfront van de Tweede Wereldoorlog nog zo erg de aandacht, dat de samenwerking tussen de Sovjet-Unie en Duitsland in het interbellum tussen de twee wereldoorlogen vergeten wordt. De Weimar Republiek ontving in reactie steun vanuit het buitenland [uit angst](#) dat Duitsland voor het communisme zou kiezen: samen met de Sovjet-Unie zou communistisch Duitsland de wereldheerschappij voor het oprapen hebben.

De na de Eerste Wereldoorlog opgelegde beperkingen op haar krijgsmacht wist Duitsland in het interbellum stiekem [te omzeilen](#) met opleidingen en fabrieken in Rusland. Voordat Hitler aan de macht kwam, oriënteerde de Duitse krijgsmacht zich op [een bondgenootschap met de Russen](#).

De invasie komt er niet?

De voorkeur voor Rusland die admiraal Kay-Achim Schönbach [zijn baan kostte](#), past dus in een lange traditie van de Duitse krijgsmacht. Hoewel bondgenoten Duitsland nu afschrijven als 'onbetrouwbaar', kan zijn uitspraak dat Rusland niet van plan is om Oekraïne binnen te vallen, op begrip rekenen bij mijn Russische kennissen in Duitsland.

Eén daarvan zet de kans van invasie op nul procent. De Russische elite is te afhankelijk van zakenbelangen in het Westen om Oekraïne binnen te vallen. Rusland wil erkenning van de status als wereldmacht. De oplopende spanningen hebben er voor gezorgd dat Biden met Poetin aan tafel zit, 'door wat uit de kluiten gewassen auto's aan de grens te parkeren' aldus deze alumna van de Staatsuniversiteit van Moskou.

Waarom wordt er door de Amerikanen en de Britten dan toch zo gehamerd op het gevaar van invasie? Een instinctieve reflex naar de Koude Oorlogsmentaliteit, zegt de Russische.

'Amerikanen en Engelsen zijn tegen ons'

Een ander gaat verder: dit is de *modus operandi* van de Angelsaksen als het op Russen, of Orthodoxen in het algemeen, aankomt.

'Heeft u een recente Hollywood-film gekeken, misschien John Wick of The Equalizer? Dan ziet u dat daar de onderwereld altijd Russisch is, en altijd Orthodox – nooit Joods, Georgisch, Armeens, of Tsjetsjeens. De Angelsaksische wereld heeft racistische en religieuze vooroordelen, die ze eerst op bondgenoot Servië heeft botgevierd. Nu wil ze een oorlog met de Russen uitlokken. Dat de NAVO strikt defensief is, is de zoveelste leugen – want welk NAVO-lid was dan door Servië aangevallen?'

De Oekraïners zien het anders

Mijn Oekraïense oud-collega's zien de zaken anders. Met een bevriende rechtenstudent, half-Russisch en half-Oekraïens, zijn ze het in elk geval niet eens: dat het allemaal zonde is, omdat Russen en Oekraïners tot hetzelfde *Volk* behoren.

Nee, zij bereiden zich voor op een echte oorlog. De één heeft haar koffers al gepakt en staat klaar om op elk moment vanuit Kiev naar Boedapest te vluchten met haar gezin. De ander probeert zich alles te herinneren wat hij tijdens zijn diensttijd geleerd heeft – de kans bestaat, dat hij zich moet melden.

In tegenstelling tot verschillende landen van de EU en de NAVO, ergert geen van de Oekraïners die ik ken zich aan Duitslands houding. Die proberen tenminste de gemoederen te bedaren, in tegenstelling tot de Amerikanen.

Zo'n [negenduizend Amerikaanse troepen](#) zijn fijn, maar wat haalt het uit tegen de honderdduizenden die Rusland tot haar beschikking heeft? Ook de West-Europese strijdkrachten zijn hiertegen [niet opgewassen](#). Met of zonder Westerse steun, in geval van oorlog zal Oekraïne toch vooral zijn eigen boontjes moeten doppen. Dan liever geen oorlog.

Het is voor Duitsland gemakkelijk om Rusland te 'begrijpen' als dat betekent dat je niet in hoeft te grijpen, maar zeker als je niet in *kan* grijpen. Een CDU-politicus vertrouwde mij toe dat Rusland zeker de gevolgen zal ondervinden als het tot de aanval overgaat. Welke gevolgen? Sancties. [Misschien](#). Als Rusland het écht, écht heel bont maakt, zal de nieuwe regering misschien wel *overwegen* Nordstream 2 af te zeggen.

U begrijpt het, Poetin siddert.

De symboliek van een duidelijke Duitse stellingname is mooi, maar zou minder betekenen dan de symbolische troepenverplaatsingen van de Verenigde Staten en [het Verenigd Koninkrijk](#). Pas in het theoretische geval dat Duitsland een grote legermacht klaar zou hebben staan, kan het land een rol spelen. En pas dan zullen we écht weten of Duitsland werkelijk bestaat uit *Russlandversteher*, of dat ze al deze tijd gewoon de botsing tussen Russische hamers en Amerikaanse aambeelden uit de weg proberen te gaan.

[Felix van Litsenburg](#) bericht voor Wynia's Week uit de Duitse hoofdstad Berlijn. *Steunt u de onafhankelijke berichtgeving van Wynia's Week? Doneren voor Wynia's Week kan [HIER](#). Hartelijk dank!*